

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 21 kwietnia 2022 r.

BADK.DPK.133.58.2022

P10-23/22	Data wpływu petycji 25 marca 2022 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 20 kwietnia 2022 r.

**OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
- Z DYSFUNKCJĄ NARZĄDU SŁUCHU**

TEMAT

**ZOBOWIĄZANIE NADAWCÓW PROGRAMÓW TELEWIZYJNYCH
DO OPATRZENIA ICH NAPISAMI**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Krzysztof Śnioszek.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjęcie działań legislacyjnych w celu zmiany art. 18a ustawy z dnia 29 grudnia 1992 o radiofonii i telewizji, zmierzających do zobowiązania wszystkich nadawców programów telewizyjnych do opatrywania napisami w języku polskim wszystkich emitowanych w Polsce filmów i programów.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Wnoszący petycję jest zdania, że większość filmów i programów emitowanych przez nadawców telewizyjnych nie jest opatrywana napisami. W konsekwencji prowadzi to do tego, że znaczne grono niesłyszących lub niedosłyszących odbiorców nie ma dostępu do informacji i kultury. W ocenie autora petycji stanowi to okoliczność dyskryminującą dla znacznej liczby polskich obywateli, których liczbę szacuje na blisko 900 tysięcy

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 32 ust. 2 zapewnia osobom niepełnosprawnym prawo do niedyskryminacji w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym. Jednocześnie Konstytucja nakłada na władze publiczne obowiązek pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69).

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 2006 r. Weszła w życie w 2008 r. Stronami konwencji jest 156 państw (czerwiec 2015 r.). Stroną konwencji jest Unia Europejska. Polska ratyfikowała konwencję w 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169). Zgodnie z jej brzmieniem "**dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność**" oznacza jakiegokolwiek różnicowanie, wykluczanie lub ograniczanie ze względu na niepełnosprawność, którego celem lub skutkiem jest naruszenie lub zniweczenie uznania, korzystania z lub wykonywania wszelkich praw człowieka i podstawowych, wolności w dziedzinie polityki, gospodarki, społecznej, kulturalnej, obywatelskiej lub w jakiegokolwiek innej, na zasadzie równości z innymi osobami. Obejmuje to wszelkie przejawy dyskryminacji, w tym odmowę racjonalnego usprawnienia. Państwa-strony Konwencji są zobowiązane do podejmowania działań w celu zapewnienia dostępu do wszelkich form działalności w dziedzinie kultury, rozwoju i wykorzystania potencjału twórczego, artystycznego i intelektualnego, wspieranie uznania tożsamości kulturowej i językowej osób niepełnosprawnych, w tym języków

migowych i kultury osób niesłyszących, tworzenie warunków korzystania z wypoczynku i uprawiania sportu. Z perspektywy treści petycji istotne jest zobowiązanie stron do zapewnienia wolność wypowiedzania się i wyrażania opinii oraz **dostępu do informacji**.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573) reguluje sprawy osób niepełnosprawnych, zaś niepełnosprawność osoby definiuje, jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2020 r. poz. 805) precyzuje wartości, jakim ma służyć radiofonia i telewizja. Wskazuje cele o charakterze społecznym, gdyż na niej spoczywa obowiązek zaspokajania potrzeb obywateli w zakresie: dostarczania informacji; udostępniania dóbr kultury i sztuki; ułatwiania korzystania z oświaty, sportu i dorobku nauki; dostarczania rozrywki; upowszechniania edukacji obywatelskiej oraz popierania krajowej twórczości audiowizualnej. Zadania te realizowane są poprzez dostarczanie usług medialnych. Obecnie, zgodnie z art. 18a ustawy nadawcy programów telewizyjnych są obowiązani do zapewniania dostępności audycji dla osób z niepełnosprawnościami wzroku oraz osób z niepełnosprawnościami słuchu, przez wprowadzanie udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami, tak aby co najmniej 50% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedaży, posiadało takie udogodnienia. Zwiększenie kwartalnego czasu nadawania z 10% do 50% było wynikiem zmian motywowanych pracami parlamentu i oczekiwaniami strony społecznej.

Rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie udogodnień dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku i osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu w programach telewizyjnych (Dz. U z 2018 r. poz. 2261) w szczególności przedstawia jak w ujęciu rocznym powinien kształtować się udział programów z napisami dla niesłyszących w ogólnej strukturze programów nadawanych:

Cecha programu:	2019	2020-2021	2022-2023	2024
Nie mniej niż 50% audycji informacyjnych lub publicystycznych	13,2%	22%	30,8%	44%
Nie mniej niż 50% filmów fabularnych	12,9%	21,5%	30,1%	43%
Nie mniej niż 50% audycji dla dzieci	3%	5%	7%	10%
Nie mniej niż 50% audycji społeczno-religijnych	12,6%	21%	29,4%	42%

INFORMACJE DODATKOWE:

Petycja o tożsamej treści (**P9-18/16**) była przedmiotem prac Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji. W petycji z 18 marca 2016 r. autor postulował zmianę art. 18a ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji w brzmieniu: „nadawcy programów telewizyjnych są obowiązani do zapewniania dostępności audycji dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji słuchu, poprzez wprowadzanie udogodnień dla osób niepełnosprawnych, tak aby co najmniej 100% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedaży, posiadało takie udogodnienia”.

Komisja przyjęła treść proponowanych zmian – druk senacki nr 366. Senat RP 17 maja 2017 r. (na 41. posiedzeniu) podjął uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji. Jednocześnie senator Jan Rulewski został upoważniony do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

Sejm RP na 60. posiedzeniu 22 marca 2018 r. uchwalił ustawę o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji. Senat RP na 59. posiedzeniu 16 kwietnia 2018 r. rozpatrzył i przyjął bez poprawek ustawę z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2018 r. poz. 915). Końcowa treść zmian legislacyjnych wprowadziła 50% kwartalny czas nadawania programów skierowanych do osób z dysfunkcją słuchu w obecnie obowiązującej wysokości.

Do Sejmu RP wpłynęła petycja (nr 144-IX-292/21) Stowarzyszenia Polski Instytut Praw Głuchych w sprawie zmiany ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji w zakresie zapewnienia osobom z dysfunkcją narządu słuchu dostępności utworów audiowizualnych poprzez zobowiązanie nadawców programów telewizyjnych do powiększenia rozmiaru wizerunku tłumacza języka migowego do co najmniej 1/8 ekranu odbiornika telewizyjnego. Komisja do Spraw Petycji na posiedzeniu 30 czerwca 2021 r. postanowiła uchwalić dezyderat.

OPRACOWAŁ

Arkadiusz Waszkiewicz

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz